

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de
Coloniae Agrippinae, 1620

Avctor Lectori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

AUCTOR LECTOR I.

VISQVIS Sanctorum scribere, suo dumtaxat fretus ingenio, pro dignitate gesta & magnitudine singularia, & numero infinita, voluerit, nã profundum & procellosum is sutili cymbã conscendere oceanum videtur velle, & me præmonente, naufragium haud dubiè facturus est, nisi cæleste afferat auxilium is, qui mutos reddit eloquentes, linguas infantium facit disertas, & mirabilia illa solus in sanctis illis est animabus operatus. Illud porro eò mihi adfore spero confidentiùs, quòd norim, id quod molior opus, illustres scilicet tot generosarum mentium cœlo receptarum vitas conscribere, easque velut sanctitatis exemplaria & imagines omnibus imitandas proponere, nec frustraneum, nec inutile prorsus futurum. Quòd ea potius credamus, quæ videmus, quàm quæ audimus, potentiorefque ad emouendum sint oculi quàm aures, sanctorumque hominum exempla, paruis iuxtà ac magnis proposita, verbis longè potiora sint, maiorique polleant robore & potentiã quadam admirabili. Hinc Archangelus Beatissimæ Virginis consensum ad incarnationis mysterium expressurus, & Dei incarnandi possibilitatem illi persuasurus, Elisabethæ vetulæ concipientis exemplum ilicò produxit dicens, *Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua.* quibus Deipara mater verbis auditis, assensum haud inuita præbuit. Nam, vt Leo magnus ait, *Validiora sunt exempla, quàm verba, & plenius docemur opere quàm voce.* Id ipsum & Moli olim Omnipotens indixit, exemplum vt imitaretur propositum inuitans, *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est.* Quòd non aliud crediderim esse exemplar, quàm ipsam Christi Redemptoris vitam, qui de se in Euangelio ait, *Exemplum dedi vobis, vt, quemadmodum ego feci, & vos faciatis.* Tametsi etiam certissimum sit, tot Deum clementissimum nobis in Ecclesia sua proposita esse exemplaria & imagines voluisse, quot in eadem existere sancti viri & feminæ, quos in omni viuendi genere & formã, quoad eius fieri posset, viui imitarentur. Hoc etiam sensu intel-

Luc. 1.

Serm. de
ieiunio.

Exod. 25.

Ioan. 3.

P R A E F A T I O.

intelligit illa Canticorum verba Bernardus, *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia principis*: his enim calceis non nisi exempla Sanctorum vult intelligi, quibus nos affectuum nostrorum pedes, illorum gestorum imitatione, calceantes, insignes gressus facimus, & securius multò ac minori cum periculo in mundi huius deserto incedimus. In eodem Canticorum libro sic dilectam suam alloquitur amans, *Si ignoras te, ò pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum tuorum*. Hisce vestigijs plerique interpretum gloriosorum Sanctorum intelligunt exempla, qui velut greges Ecclesiae nobis praeiure, sanctosque mores suos, virtutes, ac vitas, ceu omnigenae sanctitatis reliquere vestigia, quae sequamur: omnis porro anima, quae se ignorat, viamque salutis nescit, solum egrediatur, pios legat libros, Sanctorum vitas euoluendo consideret, illorumque impigerrime vestigia premat oportet. Hanc secuti doctrinam D. Dominicus Praedicatorij Ordinis auctor & princeps, & post eum Angelicus Doctor Thomas, sanctorum Patrum vitas, quibus se animarent, adque virtutum lectione illarum assiduam excitarent studium, numquam de manibus deponebant. Ipse quoque Africae decus Augustinus ingenuè se fatetur plurimorum, qui de flagitiosa vita ad honestatem sanctimoniamque morum emerferant, exemplis menti assidue obuersantibus, numquam salutis spem consequendae abiicisse, & ad piam vitae conuersationem transisse.

Hac de causa hoc ipse stadium sum ingressus, illustres sacratissimae Matris Dei, & Sanctorum, quorum Festa Ecclesia nostra recollit, laudes, velut panegyrico quodam sacro horum quemque celebrando, deprompturus; vt hoc pacto, ceu virorum insignium virtuteque praestantium propositis imaginibus, omne hominum genus ad imitandum eximias illorum virtutes accendam. Sublime certe molior opus, immensaque laboris & audax, sed scopum etiam habeo gloriosum & vtilem: aliud siquidem non specto, quam Omnipotentis Sanctorumque omnium gloriam, & Reip. Christianae commo-

dum ac commune bonum: quippe non solum nobis nati sumus, sed ortus nostri partem patria, partem parentes, partem sibi amici vendicant. vnde & id mihi semper propositum fuit, quale quale à Deo talentum accepi, quod sentio quam sit exiguum, non tam id

**

mih

Luce. 8. Ep. 11. mihi soli defodere, quàm in salutem animarum, honorem Sancto-
rum, communemque Ecclesie vtilitatem impendere. Nefas quippe
fuerit, accensam lucernam abscondere sub modio, sed supra candela-
brum ea collocanda est, vt qui ingrediuntur, lumen videant. Quid
porro per lucernam hanc intelligamus potius, quàm viros doctos
& scriptores; qui, velut candela à manu Dei accensa, ab eoque om-
nigena scientia exculi, non in tenebris obscuri vitam agere, sed in
summitate candelabri collucere debent, id est, in cathedris ad po-
pulum agere, in gymnasijs lectiones & sacras scholas habere, domi
ac foris conciones, vtilis etiam salutaesque libros in publicum e-
dere, vt quotquot in Ecclesiam nostram ingrediuntur vel exeunt,
emicantem veritatis splendorem & doctrinae lumen videant?

Hac igitur communis commodi ratione adductus, & saluari illo
posteritatis iuuanda, memoriae celebranda, Sanctorum honoris de-
prædicandi, salutisq; Reip. Christianae procuranda affectu motus;
iam, alijs editis in lucem scriptis, & sanè (vt quidem colligere est) ti-
bi, Lector, gratissimis; nouum hoc superaddere opus, & publici face-
re iuris constitui, quod fortasse postremum manuum calamiq; mei
futurum est. In cuius fabricam, constructionem, & cohonestamen-
tum cum multos me impendere sumptus fuerit necesse, nec modo
diuinarum scripturarum, sanctorum iuris Canonici ac Concilio-
rum decretorum, ac veterum Patrum Doctorumq; Ecclesiastico-
rum afferre testimonia; verum etiam historias consulere profanas,
Poetarum fictiones, oratorum gnomas, & Philosophorum axioma-
ta depromere; beneuolum Lectorem, æquum rerum librato-
rem obsecro, ne temerè illud ipsum sugillans carpat, ceu nouum quid,
atq; hætenus inusitatum; sed omnia æquà lance ac stabili rationis
trutinâ expendens, norit profanæ scientiæ cum sacra combinatio-
nè iam olim in veteri lege & apud sanctos Ecclesie Patres vsitatam
fuisse. Ipse etenim Moses in omnigena Aegyptiorum scientia ver-
satissimus à D. Stephano scribitur fuisse: Ipse etiã Gentium Doctor
Paulus Euangelium Athenis annuncians, Arati veteris Poetae ver-
sum sacris verbis suis intermiscere non dubitauit: ipsum imitatos
scribit Augustinus Cyprianum, Lactantium, Victorinum, Optatū,
Hilarium, aliosq; scriptores fideles. Si ergo sanctis illis Ecclesie colu-
minibus ac fulcris fraudi ac probro non fuit Ethnicorū scripta expi-
lare,

Athen. 7.

Athen. 17.

August. lib.

2. de do-

ctrin.

Christ. c.

39. Ep. 40.

lare, & illorum ex horto flosculos colligere, quibus altare Domini conuestirent, suaq; scripta condecorarent; nec horum sectatoribus quisquam vitio vertat, si in concione vel scripto interdum aliquid, ad curiosorum aures demulcendas, materiam condecorandam, & propositum conueniendum, gentiliū è scrinijs depromant.

Huius igitur rei cum veniam obtinero, etiam hoc à lectore doctiore litteratoq; mihi dari velim, vt, si quid in hisce meis conceptibus inuenerit, quod limâ accuratioreque animaduersione indigeat (qualia fortasse non deerunt) amicè id benigneq; corrigat: simul etiam obsecrans, vt postquam erratum agnouerit, erranti labentiq; ignoscat. Honori mihi quippe & gloriae futurum est, doctiorum scientiumq; examen subire, ab illis edoceri, deniq; ipsis magistris, quæ corpus hocce deturpant, dedoceri. Ingenuè me quippe cum S. Augustino de illorum esse fateor numero, qui proficiendo scribunt, ac scribendo proficiunt: nam nimium seipsum peruersè amat is, qui ita alios vult errare, vt suus omnes error lateat. Si quid verò in hoc scripto, demptis hisce nauis, occurrerit, non mihi id velim adscribi; sed ad summi Dei gloriam omnia, ad Deiparæ Matris honorem, omnium Sanctorum exaltationem, & ad communem veterū Patrum laudem, quorum sumptu impensaq; opus hoc ingens ac vastum molitus sum, referri. Illorum scripta & libri mihi fodinae fuere, vnde hæc eduxi, & lateres, è quibus fabricam hanc concinnaui. Inuentio quidem mea est, & struendi ratio; sed fundus, sumptus, & omnis propè supellex aliena. Hinc, si quem conceptum, qui laudem mereatur, depromo, auctorem statim & officinam, vnde ea coepta merces, indico; semperq; honorem ei deferens, cui debetur, alienis me laboribus profecisse ingenuè profiteor, mea que superbiens inopiâ, beneficentium merita non illibenter celebros, qui suâ mihi opem doctrinâ attulere: est enim benignum & planū ingenui pudoris (vt Plinius asserit) fateri per quos profeceris. Hinc si quos Patres Græcos aduoco, eos honoro & nomino: si Latinos, non inuitus exprimo: si nuperos, vel veteres, fidem professos, vel infideles, Historicos, vel Philosophos; ilicò, qui sint, expono.

His igitur præmissis, ingens illud opus, è varijs confarcinatum & centonatum frustillis, non inscitè comparari armamētario queat, omnigenis armis instructissimo. varia siquidē suppeditat exempla,

*Lib. 7. epist.**In Præf. nat. histor.*

P R A E F A T I O:

æternæ quædam, tum ad piorum consolationem, tum ad rebellium & flagitiosorum terrorem oportuna. Simul etiam varijs in artibus incomparabilem Dei in impijs conuertendis, & ad salutis fœmitam reuocandis misericordiam, nec non terribilem eius in iudicijs intentandis, puniendisq; peruicacibus iustitiam patefacit. Denique ceu frequens quoddam theatrum est, in quo omnis generis exercitia producuntur, & è quo vniuersi singularia quædam commoda queunt mortales elicere.

Hic scilicet meus fuit scopus, id propositum: si verò felicem labores mei finem consequantur, si, inquam, pij inde consolationem hauriant, impij verò peruersiq; conuertendi sui ac poenitendi materiam mutuentur; in æternum eum benedicam diem, quo primum hunc suscipere laborem aggressus sum; Deum quoque perpetuis cumulabo laudibus, qui modum, viam, simul & animum suggessit; deniq; lectori me meo infinitis quoad vixero obstrictum nominibus profitebor, qui, cum eum relegerit, meis veniam dabit commissis, & ad vnum Deum, quidquid probum, laudabile, atque vtile in eodem reperiet, ceu ad primarium fontem referet.

Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.
Psal. 50.

INDEX